

Allekirjoitusten yhteenveto

Prosessin tiedot

Allekirjoitusten tunniste

d7eabb4a-2c26-40fb-a840-78e6c11afc44

Sopimuksen tiedot

Nimi (ja tunniste): Mikkelin kaupungin Mikkeli – Ristiina – Pellos joukkoliikennepalvelun hankinta 5.6.2021 – 31.5.2026, Tilausliikenne Himanen Oy (2020.69.1)

Kuvaus: Rikosrekisteriotteet tarkastettu 23.11.2020 / hankinta-asiantuntija Carita Hakkarainen

Allekirjoitukset

PASI VELI TAPIO HIMANEN (pasi@tilausliikennehimanen.fi 0447559969)

Varmennustapa: Vahva tunnistaminen välityspalvelussa

Aika: 24.11.2020 11:00

JOUNI ILMARI RIIHELÄ (jouni.riihela@mikkeli.fi 0447942515)

Varmennustapa: Vahva tunnistaminen välityspalvelussa

Aika: 24.11.2020 11:34

Liitteet

Sopimusdokumentti.pdf (Sopimusdokumentti.pdf)

TarjousDokumentti_1765566.pdf (TarjousDokumentti_1765566.pdf)

liite_2_yhteystiedot.pdf (liite_2_yhteystiedot.pdf)

liite_1_Kohdekuvaus.pdf (liite_1_Kohdekuvaus.pdf)

liite_5_hintaliite.pdf (liite_5_hintaliite.pdf)

liite_4_Lippu- ja maksujarjestelmavaatimukset.pdf (liite_4_Lippu- ja maksujarjestelmavaatimukset.pdf)

liite_3_Kalustovaatimukset.pdf (liite_3_Kalustovaatimukset.pdf)

[Bruttosopimusliikenteen_yleiset_ehdot.pdf](#) (Bruttosopimusliikenteen_yleiset_ehdot.pdf)

[tarjouspyynto_294741.pdf](#) (tarjouspyynto_294741.pdf)

[Henkilötietojen_kasittelyn_ehdot.pdf](#) (Henkilötietojen_kasittelyn_ehdot.pdf)

LIKENNÖINTISOPIMUS 294741

Mikkelin kaupungin Mikkel – Ristiina – Pellos joukkoliikennepalvelun
hankinta sopimusajalle 5.6.2021 – 31.5.2026.

1. Sopijaosapuolet

Tilaaaja

Mikkelin kaupunki
Y-tunnus: 0165116-3
Osoite: Maaherrankatu 9 – 11, 50101 Mikkel
Puhelin: 015 1941
Sähköposti: kirjaamo@mikkeli.fi
www: www.mikkeli.fi

Liikennöitsijä

Tilausliikenne Himanen Oy
Y-tunnus: 2843462-8
Osoite: Kärmeniementie 5 C, 50800 Mikkel
Puhelin: 044 755 9969
Sähköposti: pasi@tilausliikennehimanen.fi
www: <https://www.tilausliikennehimanen.fi/>

Tilaaaja ja Liikennöitsijä jäljempänä yhdessä myös ”Sopijapuolet” ja yksin ”Sopijapuoli”.
Osapuolten yhteyshenkilöt sopimuskaudella on lueteltu liitteessä 2.

2. Sopimuksen tarkoitus ja sisältö

Tällä sopimuksella Tilaaaja hankkii Liikennöitsijältä Mikkel-Ristiina-Pellos -
joukkoliikennepalvelun liikennöinnin bruttokorvaukseen perustuvan sopimuksen liitteissä
määritellyn mukaisesti.

Liikennöintikohteen kohdekuvaus sopimuksen liitteenä.

Liikennöitsijä vastaa siitä, että palvelu täyttää tässä sopimuksessa ja sen liitteenä olevissa
asiakirjoissa yksilöidyt vaatimukset sekä noudattaa lainsäädäntöä ja viranomais määräyksiä
sopimuksen vaatimusten täyttämiseksi.

Liikennöitsijä sitoutuu ammattimaiseen töiden järjestelyyn ja toimintansa kehittämiseen.
Sopija-puolet pyrkivät kaikki matkustajaryhmät sekä esteettömyyden ja ympäristön
huomioivaan yhteistyöhön. Tämä edellyttää Sopijapuolilta avointa yhteistyötä, luottamista ja
vuorovaikutusta sopimuksen toimivuuden kehittämiseksi.

Tämä sopimus perustuu Tilaajan järjestämään tarjouskilpailuun ja siitä tehtyyn hankintapäätökseen.

Sopimukseen kohde on seuraavien lakien mukaista liikennettä: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) ja Lakia liikenteen palveluista 320/2017.

3. Sopimuskausi

Sopimusaika koskien Mikkeli – Ristiina – Pellos joukkoliikennepalvelun hankintaa on 5.6.2021 - 31.5.2026.

Tilaaaja varaa mahdollisuuden siihen, että liikennöitsijän kanssa voidaan neuvotella jatkosopimus (optio) tekemisestä ilman uutta tarjouskilpailua kahdella (2) vuodella 1.6.2026 – 31.5.2028. Option käytöstä tehdään erillinen päätös viimeistään 18 kuukautta ennen varsinaisen sopimuskauden päättymistä.

Määräaikaisena sopimus päättyy ilman irtisanomista.

4. Asiakirjojen noudattamisjärjestys

Mikäli hankinnan asiakirjoissa on ristiriitaisuuksia, noudatetaan ensisijaisesti sopimusta liitteineen, ja sen jälkeen seuraavia asiakirjoja numerointijärjestyksessä.

1. Tarjouspyyntö 294741 02.09.2020 liitteineen
2. Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2014) – palvelut (Huhtikuu 2017 päivitysversio)
3. Liikennöitsijän tarjous 1765566 06.10.2020 liitteineen

5. Sopimuspuolten keskeiset vastuut

Tilaaaja vastaa

- siitä, että Liikennöitsijälle maksetaan sopimuksen mukainen korvaus
- linja-autoihin tai kuljettajiin kohdistuneen palautteen ja muiden toiminnassa ilmenneiden puutteiden ilmoittamisesta Liikennöitsijälle viivytyksettä
- liikenteen yleismarkkinoinnista ja yleisestä tiedottamisesta ja aikataulujen painattamisesta
- aikatauluja, reittejä ja pysäkkejä koskevien tietojen toimittamisesta joukkoliikenteen valtakunnalliseen rekisteriin tai/ja muihin tarvittaviin tilaajan omiin tietokantoihin.
- siitä, että tilaaja ei suorita suoraan tai välillisesti mitään maksua suoraan yksittäiselle Liikennöitsijän työntekijälle

Liikennöitsijä vastaa

- siitä, että Liikennöitsijä sitoutuu noudattamaan tarjouksessa ilmoittamiaan hintoja sekä vastaa tarjouksessaan ilmoittamien tietojen oikeellisuudesta
- itsenäisenä Liikennöitsijänä sopimuksessa ja siihen liitetyissä asiakirjoissa määritellyn liikenteen hoitamisesta, joka tapahtuu aikataulujen mukaisesti kiinnittäen erityistä huomioita asiakaspalveluun ja muuhun palvelun laatuun.
- vastuuhenkilön nimeämisestä, jolle tilaaja tai hänen edustajansa voi antaa sopimustehtävien hoitoon liittyviä ohjeita tai huomautuksia yhtä pätevästi kuin ne olisi annettu suoraan Liikennöitsijälle
- siitä, että ongelma-kohtiin puututaan välittömästi ja toimenpiteistä tiedotetaan kirjallisesti tilaajan yhteyshenkilölle
- siitä, että sopimuksen mukaisessa liikennöinnissä käytettävät linja-autot täyttävät ominaisuuksiltaan ja tyyppiltään tarjouspyyntöasiakirjoissa asetetut vaatimukset. Linja-autot on huollettava niin, että niiden kaikki laitteet toimivat moitteettomasti
- liikenteessä käytettävien linja-autojen turvallisuudesta, hyväkuntoisuudesta ja siisteydestä. Linja-autot on siivottava kerran vuorokaudessa. Ajoneuvoon jääneet löytötavarat on otettava talteen. Tupakointi linja-autoissa on kielletty. Linja-auton lämpötilan ja ilmanvaihdon on oltava matkustajan kannalta asianmukaiset ja miellyttävät.
- siitä, ettei liikenteessä käytettävien autojen keski-ikä ylitä tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyä kohdekohtaista vaatimusta
- liikennöimänsä liikenteen aikataulujen jakelusta linja-autoissa tilaajan erikseen antamien ohjeiden mukaisesti
- siitä, että linja-autoissa ei ole hyvien tapojen vastaisia mainoksia eikä julkisen liikenteen käytön kanssa kilpailevia mainoksia tai sen käyttöä heikentäviä mainoksia
- sitä että linja-autot ovat kohdetta koskevan tilaajavärysohjeen tai –tunnusohjeen mukaisesti väritetty tai merkitty tunnuksin
- kulloinkin voimassa olevien lakien, asetusten ja viranomaismääräysten noudattamisesta liikennöintitoiminnassaan
- alalla tavanomaisten vakuutusten voimassa pitämisestä
- rahastus- ja maksupäätteiden toimivuudesta ja turvallisesta sijoittamisesta autoihin.

6. Liikennöinti

Tilaaja vastaa tämän sopimuksen liikenteen ja aikataulujen suunnittelusta. Sopimuskauden aikana liikenteeseen voi tulla Tilaajan tekemiä muutoksia. Perusteena muutoksille voi olla esimerkiksi kouluverkossa, maankäytössä, matkustajamäärissä tai määrärahoissa tapahtuvat muutokset. Näiden muutoksien osuus vuotuisesta liikenteestä voi olla enintään 20 % sopimuksen arvosta lisäystä tai vähennystä tarjouspyynnössä esitetystä. Tilaaja ilmoittaa Liikennöitsijälle aikatauluun tai linjaan kohdistuvista muutoksista vähintään kuukautta ennen muutosta, ellei muuta sovita. Liikennöintiä koskevien muutoksien vaikutus liikennöintikorvaukseen on määritelty kohdassa 7.

Tilaaja ylläpitää aikataulukaaaviota, jossa on kuvattu linjat, reitit ja aikataulut. Samaa kaaviota käytetään myös liikennöintikorvauksen maksamisen pohjana.

Liikennöitsijän tulee varautua sopimuksen mukaisen liikennöinnin turvaamiseen ylläpitämällä riittävää määrää varakalustoa sekä varakuljettajia saatavilla. Kuljettajien sairastumiset (normaalit sairastumiset, tavanomaiset sairauspoissaolot sekä muut poissaolot) ja autorikot on pystyttävä hoitamaan varakalustolla ja -kuljettajilla.

7. Liikennöinnistä maksettava korvaus

Liikennöitsijä saa sopimuksen mukaisesta liikennöinnistä korvauksen, joka perustuu tarjouksessa ilmoitettuun yhden vuoden kokonaishintaan. Matkalipputulot ovat Tilaajalle kuuluvaa tuloa.

Liikenteen määrän muutokset sopimuskauden aikana otetaan huomioon toteutuneiden ajosuoritteiden mukaisina. Muutos voi olla korvausta lisäävä tai vähentävä. Muutosten korvausperusteena käytetään tarjouspyynnössä ilmoitettuja lisäliikenteen kilometrihintoja. Ajosuoritteiden muutos lasketaan linjakilometreinä. Liikennöitsijä sitoutuu tarjoushinnallaan myös mahdollisen lisäliikenteen linjatyöaikaan.

Liikenteenharjoittaja saa kuljettaa rahtia ja pitää rahdin kuljettamisesta saatavat tulot. Liikenteenharjoittaja saa myös kaikki itse hankkimansa mainos- ja muut myyntitulot. Sopimuksen mukaiset ajosuoritteiden yksikköhinnat (autopäivä, tunti, km) tarkistetaan vuosittain laskuerittelyssä linja-autoliikenteen kustannusindeksin (kokonaisindeksi) (2015 = 100) perusteella. Lähtötasona pidetään kustannusindeksiä 1/2020, joka on 104,6. Vuosittain tammikuussa tarjoushintoja muutetaan vastaamaan indeksissä tapahtuvaa prosentuaalista muutosta. Indeksinä käytetään viimeisintä saatavilla olevaa indeksiä.

Tuotettaessa joukkoliikennepalvelut bruttosopimuksen perusteella liikenteen tilaaja saa matkalipputulot.

8. Liikennöinnin häiriötilanteet

Liikennöitsijä vastaa siitä, että kaikissa häiriötilanteissa noudatetaan Tilaajan antamia määräyksiä sekä Tilaajan mahdollisesti sopimuskauden aikana antamia täsmentäviä määräyksiä häiriötilanteessa toimimisesta.

Liikennöitsijän vastaa siitä, että saa kuljettajiltaan viivytyksettä ilmoituksen häiriötilanteesta (esimerkiksi rikkoontunut linja-auto, 15 minuutin ylittävä viivästyminen tai yllättävä lisäkaluston tarve), ja siitä, että ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Liikennöitsijä vastaa siitä, että kuljettajat tiedottavat linja-autossa oleville matkustajille häiriöstä ja aiheutuneen viivästyksen kestosta ja tarvittaessa opastavat jatkoyhteyksien valinnassa.

9. Korvauksen pidättäminen ja kuittaus

Tilaajalla on oikeus Liikennöitsijää enempi kuulematta pidättää Liikennöitsijän saatava kokonaan tai osaksi ja käyttää sitä saataviensa kuittamiseen riippumatta saatavan syntyperusteesta.

10. Lipputulot ja tilitykset

Liikennöitsijä myy tilaajan lippujärjestelmän mukaisia matkalippuja linja-autoissa ja lataa matkakortteja tilaajan edellyttämällä tavalla. Liikennöitsijä vastaa rahastuslaitteesta ja matkakorttien lukulaitteista sekä niiden normaalista huollosta.

Lipputulot sekä matkakorttien lisälatauksesta asiakkaalta bussissa perityt maksut ovat Tilaajan ennakkomaksua Liikennöitsijälle, ja nämä maksut vähennetään myös laskulta. Ennakkomaksut saadaan Tilaajan järjestelmästä tai Tilaajan hyväksymästä Liikennöitsijän järjestelmästä. Liikennöitsijä tekee kuukausilaskun, jonka Tilaaja tarkistaa.

Liikennöitsijä vastaa siitä, että rahasuoritus ja raportin loppusumma täsmäävät.

Tilaaja vastaa lippu- ja maksujärjestelmän ylläpitäjän perimistä kustannuksista.

Mikäli henkilökuljetuksista maksettava arvonlisävero muuttuu sopimuskauden aikana, muutetaan korvauksia vastaavasti.

Mikäli lippu- ja maksujärjestelmään tulee rahastus- ja varikkolaitteiden toimintaan tai edellä kuvattuun tilitysprosessiin muutoksia, muutetaan tätä sopimuskohtaa vastaamaan järjestelmän vaatimuksia.

11. Maksuehto ja laskutus

Liikennöitsijä laskuttaa sopimuksen mukaisen korvauksen kalenterikuukausittain jälkikäteen Tilaajalta. Lasku lähetetään Tilaajalle verkkolaskuna osoitteeseen:

LASKUJEN VASTAANOTTAJA
Mikkelin kaupunki

Verkkolaskuosoite
003701651163
Verkkolaskuoperaattorina toimii Basware
Oyj Operaattorin välittäjäntunnus: BAWCFI22

Lasku erääntyy maksettavaksi 30 päivän kuluttua hyväksyttävän laskun saapumisesta. Laskutuslisä ei peritä. Viivästyskorko on enintään kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

12. Kuljetuskalusto

Palveluun käytettävän kuljetuskaluston on oltava ominaisuuksiltaan, kunnoltaan ja varustukseltaan asianmukainen sekä vähintään kalustovaatimusliitteessä esitettyjen vaatimusten mukainen koko sopimuskauden.

13. Henkilökunta

Liikennöitsijä vastaa työnantajana liikennettä palvelevasta henkilökunnasta ja siitä, että henkilökunta noudattaa palvelun laatuvaatimuksia ja että liikennöintisopimusten tarkoittamassa liikenteessä noudatetaan voimassaolevia yleissitovia työehtosopimuksia.

Mikäli tämän sopimuksen mukaisen liikenteen liikennöitsijä vaihtuu, noudatetaan Autoliikenteen työnantajaliitto ry:n ja Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry:n välistä Linja-autoliikenteen kilpailuttamistilanteissa noudatettavat työsuhteen ehdot ja menettelytavat – sopimusta.

Työllistämisvelvoite

Liikennöitsijälle asetetaan työllistämisvelvoite. Velvoite sisältää yhteensä kahden (2) henkilön työllistämisen vähintään 6 kk kestävään työsuhteeseen (palkkatukityö, johon yritys voi saada palkkatukea TE-keskuksesta) viiden (5) vuoden aikana liikennöitsijän organisaatiossa Mikkelin kaupungin alueella.

- Kyseeseen voi tulla myös lyhyempi työllistämisjakso, joka liittyy työkokeiluun, kuntouttavaan työtoimintaan tai työvoimapolitiittiseen koulutukseen. Veloitteen täyttymisessä kolme (3) lyhyempää työllistämisjaksoa korvaa yhden 6 kuukauden työllistämisjakson. Mikkelin kaupungin työllisyyspalvelut valitsee sopivat henkilöt, joihin työllistämistoimenpide kohdistuu. Kaikki veloitteen toteutumiseen liittyvä yhteydenpito ja toimenpiteet tapahtuvat liikennöitsijän ja työllisyyspalveluiden yhteistyönä. Velvoite on ehdollinen. Liikennöitsijä vapautuu veloitteestaan, jos työllisyyspalveluiden arvion mukaan riittävästi työllistämistoimenpiteiden kohteiksi soveltuvia henkilöitä tai henkilöille soveltuvia työtehtäviä ei ole tarjolla sopimuskauden aikana. Henkilöiden soveltuvuuden ja osaamisen arvioinnissa tehdään yhteistyötä Liikennöitsijän nimeämän yhteyshenkilön kanssa ja otetaan huomioon Liikennöitsijän näkemykset ja asiantuntemus.

14. Lippu- ja maksujärjestelmä

Liikennöintisopimuksen mukaisessa liikenteessä noudatetaan tilaajan vahvistamaa lippujärjestelmää, vyöhykerajoja, käytettäviä lipputuotteita, matkalippujen hintoja ja myyntiehtoja. Tilaajalla on oikeus muuttaa lippujärjestelmää, vyöhykerajoja, käytettäviä lipputuotteita, matkalippujen hintoja ja myyntiehtoja.

Lippu- ja maksujärjestelmä edellyttää, että linja-autot on varustettu järjestelmän määrittysten mukaisella tekniikalla. Rahastuslaitteiden tulee kaikilta osin soveltua lippu- ja maksujärjestelmän taustajärjestelmään.

Liikennöitsijä hankkii tai päivittää kustannuksellaan maksujärjestelmän edellyttämät rahastuslaitteet ja varikkojärjestelmät sekä vastaa ja huolehtii niiden toimivuudesta ja yhteensopivuudesta lippu- ja maksujärjestelmän kanssa. Pankin tai luottokorttiyhtiöiden perimät palkkiot kuuluvat Liikennöitsijän maksettaviksi.

Lippu- ja maksujärjestelmä sekä ajoneuvolaitevaatimukset on kuvattu yksityiskohtaisemmin sopimuksen liitteissä.

15. Alihankinta

Jos liikennöinnissä käytetään alihankkijaa, kuuluu vastuu liikenteen hoidosta liikennöintisopimuksen tehneelle Liikennöitsijälle. Alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa tulee ilmoittaa kirjallisesti tilaajan hyväksyttäväksi ennen muutosta tai alihankinnan aloitusta. Alihankkijan kelpoisuus ratkaistaan samoilla perusteilla, kuin varsinaisen Liikennöitsijänkin kelpoisuus.

Kaikki liikennöintisopimuksen veloitteet koskevat myös alihankkijan liikennöintiä, vaikka alihankkijan ja tilaajan välillä ei olekaan sopimussuhdetta. Alihankinnan käyttö voidaan kieltää, mikäli alihankintana järjestetty liikenne ei täytä sopimusasiakirjojen mukaisia vaatimuksia.

Liikennöitsijä vastaa alihankkijansa osuudesta (työstä, tuloksista) kuin omastaan.

Tilanteessa, jossa alihankkija menettää kelpoisuutensa henkilöliikenteen harjoittamiseen, Liikennöitsijä on velvollinen välittömästi vaihtamaan alihankkijan tai huolehtimaan liikenteestä itse.

Alihankintaa ei saa ketjuttaa.

Tämän sopimuksen mukaiseksi alihankinnaksi lasketaan Liikennöitsijän käyttämät kuljettajat, työnjohto sekä kalusto, mikäli edellä mainittujen työnantajana tai omistajana on joku muu yritys kuin sopijaosapuoli. Näin ollen esimerkiksi vuokratyövoima lasketaan alihankinnaksi.

16. Valvonta ja raportointi

Tilaaja valvoo ostoliikenteen toimivuutta sekä kalustoa ja palvelutasoa koskevien määräysten noudattamista. Tilaajalla on oikeus tarkastaa palvelun tuottamiseen ja kalustoon liittyviä asiakirjoja.

Liikennöitsijä on velvollinen raportoimaan saamastaan asiakaspalautteesta Tilaajalle. Tilaaja voi kerätä asiakaspalautetta myös esimerkiksi asiakaskyselyillä tai palautejärjestelmällä.

Tilaajalla on oikeus valvoa ja tarkastaa sopimukseen kuuluvan liikenteen matkalippujen myyntiin, lippukirjanpitoon, ajosuoritteisiin ja linja-autojen käyttöön liittyviä asiakirjoja ja tietoja sekä saada nähdäkseen niistä tietokannoissa olevia tietoja sekä ottaa niistä jäljennöksiä ja otteita.

Tilaajalla on myös oikeus valvoa reittien ja aikataulujen sekä linja-autokalustoa ja palvelutasoa koskevien määräysten noudattamista. Tilaajalla on oikeus ilman ilmoitusta tehdä linjakohtaista tarkastusta, jossa tarkkaillaan matkalippujen myyntiä ja lippujen voimassaolon tarkistusta.

Liikennöitsijä valvoo linjojensa liikennöintiä ja toimittaa Tilaajalle aina pyydettyä ja kohtuullisessa ajalla seuraavat seurantaraportit ja asiakirjat:

- Yhteenveto ajamattomista, myöhästyneistä, korvaavalla kalustolla ja muilla kuin sopimusasiakirjoissa määritellyillä linja-autoilla liikennöidyistä lähdöistä Tilaajan pyynnöstä
- Selvitys sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytetyistä linja-autoista ja sen toteutumisesta, että linja-autokaluston keski-ikä, enimmäisikä, sekä biokaasun käyttöä koskevat vaatimukset ovat toteutuneet. Liikennöitsijän tilinpäätösasiakirjat
- Tilaajavastuulain (1233/2006) velvoittamat todistukset
- Todistukset tai jäljennös voimassaolevasta henkilöliikenneluvasta

Jos tilaaja ottaa sopimuskauden aikana käyttöönsä erillisen palautejärjestelmän, tulee Liikennöitsijän liittyä tähän palautejärjestelmään, toimittaa järjestelmään kaikki suoraan asiakkailta saamansa palautteet ja vastaa niihin kahden (2) arkipäivän sisällä sekä lähettää Tilaajalle vastauksensa asiakaspalautteisiin.

Tilaaja voi perustellusta syystä esimerkiksi silloin, kun sopimuksen mukaisen liikenteen hoidossa on ilmennyt ongelmia, vaatia liikennöitsijältä selvitystä yrityksen taloudellisesta ja teknisestä suorituskyvystä sekä pyytää todistuksia lakisäateisten maksujen maksamisesta myös kesken vuoden ja Liikennöitsijän on viipymättä toimitettava todistukset.

Liikennöitsijän tulee dokumentoida kaikki tilaajalta tulleet huomautukset palvelun tai kaluston laadusta ja vastata reklamaatioon tilaajan määrittelemässä kohtuullisessa ajassa sekä ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin virheen korjaamiseksi.

17. Ylivoimainen este

Ylivoimaiseksi esteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiana vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on Sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla lakko, sota, kapina, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo, yleisvaarallinen tartuntatauti-epidemia tai muu vaikutukseltaan yhtä merkittävä tai epätavallinen, Sopijapuolista riippumaton syy.

Sopimusosapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle osapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Sopijapuolen purkuoikeudesta on määrätty jäljempänä kohdassa 20.

18. Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilaajalla on oikeus saada vahingonkorvausta Liikennöitsijän sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta sekä menetetyistä lipputuloista.

Liikennöitsijällä on oikeus saada vahingonkorvausta Tilaajan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta. Korvauksen enimmäismäärä on palvelun edellisen vuoden keskimääräinen kuukauden liikennöintikorvaus. Liikennöitsijällä ei ole oikeutta saada korvausta välillisistä vahingoista. Näiden ehtojen mukaiset vahingonkorvausvelvollisuuden rajoitukset eivät kosketa tapausta, jossa Sopijapuoli on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella.

19. Salassapito

Tilaaja noudattaa julkisyhteisönä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä muussa lainsäädännössä olevia salassapitoa ja julkisuutta koskevia säännöksiä. Sopijaosapuolet pitävät toisiltaan saamansa luottamukselliseksi merkityn tai muuten luottamukselliseksi tai liikesalaisuudeksi katsottavan aineiston salassa eivätkä käytä tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Tilaajalla on kuitenkin velvollisuus noudattaa julkisuus- ja salassapitolainsäädännön mukaisia velvoitteitaan. Sopijapuolet vastaavat, että kaikki heidän palveluksessaan olevat samoin kuin alihankkijat noudattavat tätä määräystä. Tämä määräys on voimassa myös sopimuksen päättymisen jälkeen. Salassapitovelvollisuus ei koske tietoa, joka on yleisesti saatavilla tai julkista tai jonka sopijaosapuoli on saanut laillisesti haltuunsa muuten kuin toiselta sopijapuolelta. Sopijapuolet huolehtivat omilla vastuualueillaan, että tietosuojaa ja salassapitoa koskevat säädökset ja viranomaisen antamat määräykset otetaan huomioon. Jos sopimus päättyy tai purkautuu, sopijapuoli palauttaa tai toisen sopijapuolen suostumuksella hävittää toisen sopijapuolen luottamuksellisen aineiston. Aineistoa ei saa hävittää, mikäli laki tai viranomaisten määräykset vaativat säilyttämistä. Sopijapuolella on oikeus käyttää toimituksen yhteydessä hankkimaansa ammattitaitoa ja kokemusta. Tämä sopimus on julkinen.

20. Sopimuksen purkaminen

Tilaajan purkuoikeus ja Liikennöitsijän korjausmahdollisuus eräissä tilanteissa

Jos Liikennöitsijä olennaisesti rikkoo keskeisiä sopimuksen ehtoja tai jos sopimuksen tarkoitus jää sopimusrikkomuksen johdosta olennaisesti saavuttamatta, on Tilaajalla oikeus purkaa sopimus kokonaan tai osittain, ellei liikennöitsijä ole oikaissut menettelyään sopimuksen mukaiseksi asetetun kohtuullisen, vähintään kahden (2) viikon määräajan kuluessa, saatuaan Tilaajalta tätä tarkoittavan kirjallisen huomautuksen, joka sisältää esitetyn rikkomuksen yksilöinnin.

Mikäli sopimusrikkomus ei ole korjattavissa, on Tilaajalla oikeus purkaa sopimus välittömin vaikutuksin.

Olennaisena sopimusrikkomuksena pidetään aina seuraavia seikkoja (ei kuitenkaan näihin rajoittuen):

- Liikennöitsijän kuljetuskalusto on siinä ilmenneiden virheiden tai niiden korjaamista koskevien odotus- tai korjausaikojen perusteella osoittautunut niin huonolaatuiseksi tai virheelliseksi, että sitä ei sopimuskaudella voida kokonaisuudessaan tai olennaiselta osin käyttää sovitussa käytössä.
- Liikennöitsijä ei täytä sopimusta sovitussa määräajassa eikä näytä toteen, että sopimuksen täyttämättä jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä tai Tilaajasta johtuvasta syystä
- Liikennöitsijä olennaisesti laiminlyö velvollisuutensa tuottaa sopimuksen mukaista palvelua erityisesti liikennöinnin säännöllisyyden liikenteessä käytettävän kaluston tai palvelun muun laadun osalta
- Liikennöitsijä ei korjaa lippu- ja maksujärjestelmää koskevaa Liikennöitsijästä johtuvaa virhettä viimeistään kuukauden kuluessa virheen ilmenemisestä.

Tilaajalla on tämän lisäksi oikeus purkaa sopimus, jos Liikennöitsijä joutuu sellaiseen taloudelliseen tilaan, ettei se pysty asianmukaisesti täyttämään sopimuksen mukaisia velvoitteita, ellei Liikennöitsijä tai sen oikeudenomistaja Tilaajan esittämän vaatimuksen jälkeen kohtuullisessa ajassa saata toimintaansa sopimuksen mukaiseksi.

Tilaajan välitön purkuoikeus

- 1) Liikenteestä vastaava henkilö on menettänyt kokonaan tai joltain osin hänelle asiaa koskevilla säädöksissä asetetut edellytykset, eikä hänen tilalleen ole asetettu ao. edellytykset täyttävää henkilöä tai
- 2) Liikennöitsijä on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä liikenteen harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta
- 3) Liikennöitsijä on syyllistynyt ammattitoiminnassaan vakavaan virheeseen, jonka tilaaja voi näyttää toteen.
- 4) Liikennöitsijälle myönnetty henkilöliikennelupa päättyy kesken sopimuskauden ja lupaa ei uusita.
- 5) Liikennöitsijä on laiminlyönyt verojen ja lakisääteisten sosiaali- ja vakuutusmaksujen suorittamisen siten, ettei laiminlyöntiä ole pidettävä merkitykseltään vähäisenä tai sitovan työehtosopimuksen tai tilaajavastuulain velvoitteiden noudattamisen tai
- 6) Liikennöitsijä ei täytä sopimuskauden aikana tarjouskilpailun ehdottomia vaatimuksia

Sopimuksen purkautuessa on sopimusta rikkonut Sopijapuoli velvollinen korvaamaan vastapuolelleen näin aiheuttamansa välittömän vahingon. Jos sopimus on purkautunut Liikennöitsijästä johtuvasta syystä, voidaan liikennöinnistä maksettavaa korvausta käyttää vahingonkorvaussaatavan kuittaamiseen.

Liikennöitsijällä on oikeus välittömästi purkaa sopimus, jos Tilaaja laiminlyö maksuvelvollisuutensa tai muutoin olennaisesti rikkoo sopimusta eikä Tilaaja korjaa laiminlyöntiään viivytyksettä saatuaan siitä Liikennöitsijältä kirjallisen huomautuksen.

Ylivoimainen este purkuperusteena

Sopijapuolella on oikeus purkaa sopimus joko kokonaan tai osittain kohdan 17 mukaisen ylivoimaisen esteen tilanteessa, mikäli ylivoimainen este on jatkunut yhtäjaksoisesti yli kolme (3) kuukautta. Jos sopimus purkautuu tällaisen ylivoimaista estettä tarkoittavan olosuhdemuutoksen johdosta, jonka ei voida katsoa johtuvan Sopijapuolista, kummallakaan Sopijapuolella ei ole oikeutta vahingonkorvaukseen.

Menettely sopimuksen purkautumistilanteessa

Purkaminen on aina tehtävä kirjallisesti.

Sopimuksen purkautuessa Liikennöitsijä on velvollinen välittömästi palauttamaan Tilaajalle mahdolliset etukäteismaksut, hallussaan olevat lipputulot ja Tilaajan Liikennöitsijälle mahdollisesti luovuttamat laitteet, tietojärjestelmät, niiden käyttöoikeuden ja muun materiaalin.

Tilaajalla on tämän Liikennöintisopimuksen tai sen osan purkamisen sijasta oikeus vaatia Liikennöitsijältä kohtuullista hinnanalennusta.

21. Sopimusmuutokset

Mikäli tähän sopimukseen liittyvät pakottavat säädökset muuttuvat niin, että sillä on pakottavia vaikutuksia tämän sopimuksen sisältöön, tämä sopimus muuttuu vastaavasti. Muutoin Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta kirjallisesti, muut muutokset ovat mitättömiä. Muutokset tulevat voimaan, kun molemmat Sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet Sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta. Poikkeuksena edelliseen ovat reittejä ja aikatauluja koskevat muutokset, joita voidaan sopimuskauden aikana muokata Tilaajan tarpeiden muuttuessa ilman sopimukseen kirjattavia muutoksia. Lisäksi sopimusosapuolien yhteyshenkilöitä voidaan muuttaa sopijapuolen yksipuolisella ilmoituksella toisen sopijapuolen yhteyshenkilöille.

22. Sopimuksen siirtäminen

Sopimus voidaan siirtää toiselle Liikennöitsijälle esimerkiksi liiketoimintakaupan yhteydessä. Tämä edellyttää aina kuitenkin Tilaajan etukäteishyväksyntää. Jos sopimuskauden aikana Tilaajana olevan toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alue muuttuu siten, että sopimuksen mukainen liikenne tulee kuulumaan toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle, koskevat sopimusehdot myös Tilaajana olevalta toimivaltaiselta viranomaiselta toiselle siirtyvää liikennettä.

23. Muut ehdot

Tilaajalla on oikeus asettaa tämän sopimuksen mukaisia aikataulu-, pysäkki- ja bussin sijaintitietoja omien määrittystensä mukaisesti ns. avoimeksi dataksi hallinnoimalleen alustalle. Datan käyttösopimuksen tehneillä yrityksillä on oikeus kehittää joukkoliikennettä tukevia, tätä avointa dataa hyödyntäviä sovellutuksia omissa palvelukonsepteissaan. Palveluntuottaja vahvistaa tämän sopimuksen allekirjoituksella, ettei se ole tämän sopimuksen tarjouskilpailun aikana tai sopimuskatkokohdella syyllistynyt kilpailulain tarkoittamaan keskenään kilpailevien elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin) kyseistä palvelua koskevilla markkinoilla tilaajan toiminta-alueella. Mikäli palveluntuottajan todetaan lainvoimaisella päätöksellä syyllistyneen edellä mainittuun kilpailulain tarkoittamaan elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin), palveluntuottaja on velvollinen suorittamaan tilaajalle sopimussakkona 20 % suoritettua ja maksettua palvelun kokonaisarvosta korkoineen vaatimuspäivästä lukien ja korvaamaan sopimussakon määrän ylittävät tilaajalle aiheutuneet vahingot. Näiden lisäksi palveluntuottajan on korvattava asian selvittämisestä aiheutuneet kustannukset ja oikeudenkäyntikulut korkoineen. Mikäli palveluntuottaja paljastaa kartellin ja vapautetaan kilpailulain 14 §:n (12.8.2011/948) perusteella kokonaan seuraamusmaksusta, palveluntuottaja vapautuu tämän ehdon mukaisen sopimussakon maksamisesta.

24. Sovellettava laki ja erimielisyydet

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tämän sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet sovitaan ensisijaisesti osapuolten keskinäisin neuvotteluin. Jos keskinäinen neuvottelu ei tuota tulosta, jätetään asia Etelä-Savon käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

25. Allekirjoitukset

Sopimus on allekirjoitettu sähköisesti. Sopimus liitteineen arkistoidaan sähköisesti. Tätä sopimusta on tehty kaksi saman sisältöistä kappaletta, yksi (1) Tilaajalle ja yksi (1) Liikennöitsijälle.

LIITTEET

Liite 1: Kohdekuvaus

Liite 2: Tilaajan ja liikennöitsijän yhteyshenkilöt

Liite 3: Kalustovaatimukset

Liite 4: Lippu- ja maksujärjestelmän kuvaus sekä ajoneuvolaitevaatimukset

Liite 5: Hintaliite